

**Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Державний вищий навчальний заклад
«Національний гірничий університет»**

**Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра економічного аналізу та фінансів**

ПРОГРАМА

вступного фахового екзамену на спеціальність

7(8).03050801 фінанси і кредит

на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

**Дніпропетровськ
2011**

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Ректор Державного ВНЗ
«Національний гірничий університет»
академік НАН України

_____ Півняк Г.Г.
« ___ » _____ 2012 року

ПРОГРАМА

вступного фахового екзамену на спеціальність 7(8).03050801 - фінанси і кредит
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Компетенції (з використанням матеріалу модуля вступник повинен уміти)	Змістові модулі
<p>Визначати величини відповідних тарифів і розмірів страхових внесків. Визначати механізм виплати відповідного страхового відшкодування. Класифікувати перестраховання за методами та формами перестраховального захисту. Розподіляти ризики між сторонами перестраховальної угоди. Аналізувати показники платоспроможності страхової компанії. Оцінювати фінансову стійкість страхової компанії.</p>	<p>1. Страхування</p> <p>1.1 Страхові ризики та їх оцінка</p> <p>1.2 Класифікація страхування</p> <p>1.3 Перестраховання</p> <p>1.4 Фінансова надійність страхової компанії</p>
<p>Обирати операції з фінансовими фондами через фінансовий ринок. Оцінювати існуючі фінансові інструменти, які перебувають у обігу на фінансовому ринку. Оцінювати біржові операції в умовах роботи фондової біржі згідно з законодавчими і нормативними актами. Обирати похідні цінні папери. Визначати порядок емісії та розміщення цінних паперів на первинному ринку. Класифікувати операції з надання послуг щодо зберігання, реєстрації та обліку прав власності на цінні папери.</p>	<p>2. Фінансовий ринок</p> <p>2.1 Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці</p> <p>2.2 Ринок цінних паперів</p> <p>2.3 Похідні цінні папери та розміщення цінних паперів на первинному ринку</p> <p>2.4 Характеристика учасників ринку цінних паперів</p>
<p>Класифікувати фінансові інститути та фінансові ринки. Визначати вартість акцій, облігацій та ін. фінансових інструментів Визначати оптимальний портфель цінних паперів за критеріями: ризику та доходності. Визначати ефективність реальних інвестицій за критеріями: чиста теперішня вартість, дисконтований період окупності, внутрішня ставка доходності, індекс прибутковості та ін.</p>	<p>3. Інвестування</p> <p>3.1 Фінансові інструменти. Фінансові посередники. Фінансові ринки</p> <p>3.2 Визначення вартості фінансових інструментів</p> <p>3.3 Оцінка портфелю цінних паперів</p> <p>3.4 Оцінка ефективності реальних і фінансових інвестицій</p>

Оцінювати доходність цінних паперів та похідних фінансових інструментів.	
<p>Визначати плановий обсяг виручки від реалізації продукції.</p> <p>Обчислювати ціни на продукцію (роботи, послуги).</p> <p>Визначати умови кредитного договору, які дозволять використати найкращу форму кредиту.</p> <p>Розраховувати необхідний обсяг кредиту.</p> <p>Складати графік погашення кредиту та сплати відсотків.</p> <p>Розраховувати норму запасу в днях, нормативи нормованих оборотних активів за всіма їх видами.</p> <p>Обчислювати амортизацію виробничих фондів та знос невикористаних фондів.</p>	<p>4. Фінанси підприємств</p> <p>4.1 Грошові надходження підприємств</p> <p>4.2 Кредитування підприємств</p> <p>4.3 Оборотні кошти та їх організація на підприємстві</p> <p>4.4 Фінансове забезпечення відтворення основних засобів</p>
<p>Визначати показники та шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства</p> <p>Аналізувати показники платоспроможності підприємства.</p> <p>Визначати ліквідність балансу.</p> <p>Розраховувати показники фінансової структури капіталу.</p> <p>Аналізувати та оцінювати фінансову стійкість підприємства.</p> <p>Визначати та аналізувати показники ділової активності.</p> <p>Аналізувати та оцінювати рівень і динаміку показників прибутковості; фінансових результатів та використання чистого прибутку підприємства.</p> <p>Визначати та аналізувати взаємозв'язок витрат, обсягів виробництва продукції та прибутку.</p>	<p>5. Фінансовий аналіз</p> <p>5.1 Аналіз майна підприємства та джерел його формування</p> <p>5.2 Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства</p> <p>5.3 Аналіз фінансової стійкості та ділової активності підприємства</p> <p>5.4 Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства</p>

Рекомендована література

1. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599с.
2. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 384 с.
3. Інвестування: Підручник/В.М.Гриньова, В.О.Коюда, Т.І.Лепейко, О.П.Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452с.
4. Фінанси підприємств. Підручник. Під заг. ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. - Київ. - 2002.
5. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч.посібник. — К.: МАУП, 2000.

Голова методичної комісії
зі спеціальності

7(8).03050801 - фінанси і кредит

О.С.Галушко

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Ректор Державного ВНЗ
«Національний гірничий університет»
академік НАН України
_____ Півняк Г.Г.
« ___ » _____ 2011 року

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ОКРЕМИХ ЗАВДАНЬ
вступного фахового екзамену на спеціальність 7(8).03050801 - фінанси і кредит
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

Кожне теоретичне тестове завдання білета оцінюється 1 балом, а практичне завдання – 5 виходячи з наступних критеріїв:

а) однобальний теоретичний тест:

0 - вибір варіанта відповіді помилковий або обрано більш одного варіанта відповіді;

1 - обраний правильний варіант відповіді.

б) практичне розрахункове завдання (задача):

0 - задача не вирішувалася, або були використані формули з грубими помилками, або такі, що не мають відношення щодо суті задачі;

1 - задача вирішувалася, але в підсумку були приведені тільки самі загальні формули та міркування або допущені грубі помилки у використанні формул;

2 - задача вирішувалася, але допущена груба помилка у формулі або в її використанні;

3 - задача вирішена в загальному вигляді, або містить грубу помилку в розрахунках, або ж відсутня пряма відповідь на питання;

4 - задача вирішена в основному правильно, але без відповідних пояснень, або допущена незначна помилка (неточність);

5 - задача вирішена правильно в відповідними поясненнями та висновками.

Голова методичної комісії

зі спеціальності

7(8).03050801 - фінанси і кредит _____

О.С.Галушко

Упорядники: _____ Л.Г.Соляник

БАНК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

вступного фахового екзамену на спеціальність 7(8).03050801 - фінанси і кредит на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»

1. Страхування

1.1. Страхові ризики та їх оцінка

Задача 1.1.1. Розрахувати брутто-ставку, якщо основна частина нетто-ставки, яка дорівнює середній збитковості страхової суми за попередні п'ять років складає 3,9 грн. зі 100 грн. Ризикова надбавка дорівнює 0,8 грн. зі 100 грн. Навантаження в брутто-ставці складає 18%.

Задача 1.1.2. Страховик укладає договори із страхування домашнього майна. Вірогідність настання страхового випадку - 0,02. Середнє страхове відшкодування – 72 тис. грн. Кількість укладених договорів страхування 1420. Дані про середній розкид страхового відшкодування відсутні. Коефіцієнт, який залежить від гарантії безпеки дорівнює 1,643. Визначити нетто-ставку, якщо основна частина нетто-ставки дорівнює 2,3 грн. зі 100 грн.

Задача 1.1.3. Розрахувати нетто-ставку по договору страхування фізичної особи на дожиття. Вік застрахованого 34 років. Термін страхування 5 років. Норма доходності – 6%. За даними таблиці смертності до віку 34 років дожило 95588 осіб, до віку 39 років дожило 94422 осіб.

Задача 1.1.4. Розрахувати нетто-ставку по майновому страхуванню, якщо було застраховано 1200 об'єктів, та відбулося 27 страховик випадків. В 10 випадках було виплачено страхове відшкодування в розмірі 70% від страхової суми, в 12 випадках – 50%, в 5 – 15%. Страхова сума кожного об'єкта складала 10000 грн. Ймовірність настання страхового випадку – 0,04.

Задача 1.1.5. Розрахувати одноразову нетто-ставку по договору страхування фізичної особи на випадок смерті. Вік застрахованого 41 років. Термін страхування 5 років. Норма доходності – 3%. За даними таблиці смертності до віку 41 років дожило 82199 осіб, кількість осіб, що померла у віці 41 років – 1198; у віці 42 років – 1194; у віці 43 років – 1208; у віці 44 років – 1212; у віці 45 років – 1292 особи.

1.2. Класифікація страхування

Задача 1.2.1. Середня врожайність пшениці за п'ять попередніх років – 27 ц з 1 га. У результаті страхового випадку фактичний врожай пшениці становить 25 ц з 1 га. Площа посіву пшениці – 250 га, а ринкова ціна культури, яка прийнята для визначення страхової суми – 280 грн. Визначити розмір страхового відшкодування, якщо відповідальність страховика складає 70% від суми збитку.

Задача 1.2.2. Майно підприємства загальною вартістю 52000 грн. застраховано на 44000 грн. Через пожежу знищено майна на 28000 грн. У договорі є запис «вільно від перших 4%» від страхової суми. Яку суму страхового відшкодування отримає підприємство по системі «пропорційної відповідальності»?

Задача 1.2.3. ПП «ПРОТОН» уклало договір зі СК «ДИСКО» про страхування свого офісу вартістю 70000 грн. на суму 66000 грн. Через певний час після укладання договору в офісі сталася пожежа. Після складання страхового акту стало відомо, що збиток страхувальника в результаті ушкодження офісу склав 67000 грн. Розрахуйте суму страхового відшкодування з використанням системи «першого ризику». У договорі є запис «вільно від 7 %» від страхової суми.

Задача 1.2.4. Мотоцикл вартістю 25000 грн. застрахований у двох страхових компаніях: у першій – на суму 25000 грн. (встановлена безумовна франшиза у розмірі 6% від страхової суми), у другій – на 20000 грн. (встановлена умовна франшиза в розмірі 4% від страхової суми).

Визначити суму страхового відшкодування, якщо в результаті страхового випадку мотоцикл повністю знищений.

Задача 1.2.5. Об'єкт оцінений у сумі 10000 грн., а застрахований на 70% його вартості. Визначить суму страхового відшкодування за системою пропорційної відповідальності, якщо збиток страхувальника складе 6500 грн.

Задача 1.2.6. Умовами страхування вантажу зазначалося, що страхова сума становить 150 тис. грн., умовна франшиза – 14%. Визначить розмір відшкодування, якщо збиток становить: 1) 20 тис. грн., 2) 120 тис. грн.

1.3. Перестрахування

Задача 1.3.1. Існує договір ексцедента збитку 450 тис. грн. понад 300 тис. грн. Визначить частку участі цедента та перестраховика у покритті наступних ризиків: 280 тис. грн., 760 тис. грн.

Задача 1.3.2. Власне утримання цеденту складає 17 тис. грн. Цедент має договір ексцедента суми на 6 ліній. Визначить місткість ексцедентного договору.

Задача 1.3.3. Перестраховальник перестраховує ризики за квотним договором (квота 45%). Визначить частку участі цедента та перестраховика у покритті збитку – 64000 грн.

Задача 1.3.4. Участь цеденту в пріоритеті становить 320 000 грн. Ліміт перестрахового покриття 480 000 грн. Визначить участь сторін у збитках: 410 000 грн., 500 000 грн.

Задача 1.3.5. Страхувальник заключив договір страхування будівлі (квартири) на 145 000 грн. Тариф страхування 0,5%. Аквізаційні витрати становлять 160 грн.

Розрахувати перестрахову премію, якщо страховик має договір перестраховування з квотою 35%.

Задача 1.3.6. Власне утримання цедента (ексцедент) складає 220 000 грн. Страхова сума об'єкту страхування становить 528 000 грн. Визначить кратність договору ексцеденту сум, який потрібно укласти страховику та відповідальність цедента і перестраховика при виплаті страхового відшкодування.

1.4. Фінансова надійність страхової компанії

Задача 1.4.1. Надходження страхових премій дорівнює 1,5 млн. грн., перестраховикам сплачено 150 тис. грн. Страхові виплати – 1000 тис. грн., в тому числі компенсовано перестраховиками – 90 тис. грн. Визначить нормативний показник платоспроможності.

Задача 1.4.2. Результат від страхової діяльності за звітний період компанії складає 281,2 тис. грн. За звітний період страхова компанія збрала 345 тис. грн. страхових премій. Страхові премії передані перестраховикам – 65 тис. грн. Оплачені збитки – 107,2 тис. грн., частка перестраховиків в оплаті збитків – 33,4 тис. грн. Визначить рентабельність страхових операцій та рівень виплат страхової компанії.

Задача 1.4.3. Дайте оцінку фінансової стійкості страхових компаній за стійкістю страхового фонду. Вихідні дані:

Доходи страхової компанії «А» складають 278,5 тис. грн., сума коштів у резервних фондах на кінець тарифного періоду – 27,8 тис. грн., сума виплат – 94,5 тис. грн., витрати на ведення справи – 21,8 тис. грн.

Доходи страхової компанії «Б» складають 544,8 тис. грн., залишок коштів у резервних та запасних фондах – 44,9 тис. грн., сума виплат – 291,5 тис. грн., витрати на ведення справи – 27,9 тис. грн.

2. Фінансовий ринок

2.1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці

Задача 2.1.1. Розмір кредиту отриманого фірмою на строк 15 місяців, дорівнює 810 тис. грн.. Сума повернення кредиту – 880 тис. грн. Визначити просту процентну ставку кредиту.

Задача 2.1.2. Розмір кредиту отриманого фірмою на строк 18 місяців, дорівнює 950 тис. грн. Сума повернення кредиту –1400 тис. грн. Визначити просту облікову ставку кредиту.

Задача 2.1.3. Визначте ставку поміщення облигації, якщо її номінал — 1100 грн., купонна ставка — 9 %, строк обертання - 8 років, поточна ціна -1060 грн.,

Задача 2.1.4. Номінальна вартість акції – 100 грн. Визначити курсову вартість акції на ринку цінних паперів, якщо: розмір дивіденду – 35%, а банківська депозитна ставка – 25%.

Задача 2.1.5. За минулий рік АТ виплатило дивіденди у розмірі 10 тис. грн. за акцію. Прогнозується, що дивіденди по акціях зростатимуть на 7% щороку протягом невизначеного терміну. Визначити вартість акції, якщо необхідна ставка прибутковості складає 10%. Курсова вартість акції на ринку складає 260 тис. грн.

2.2. Ринок цінних паперів

Задача 2.2.1. Номінальна вартість облигації — 1200 грн. Упродовж 2 років (термін до її погашення) за нею щорічно сплачуватимуться купонні платежі в сумі 140 грн. Ринкова процентна ставка 12% річних. Знайти ринкову ціну облигації.

Задача 2.2.2. Облигації без терміну погашення мають 15 % щорічний прибуток, що сплачується щоквартально. Номінал облигації 1200 грн. , ставка поміщення — 18%. Визначте ринкову ціну облигації.

Задача 2.2.3. Банк випустив облигації номіналом 1200 грн. з терміном погашення через 5 років. Нарахування процентів на номінал — 15% річних. Виплата процентів і номінальної вартості здійснюється при погашенні. Визначте ринкову ціну облигації, якщо ціна капіталу складає 18%.

Задача 2.2.4. Номінал облигації 1000 грн., купон складає 10% і сплачується один раз на рік. Строк погашення облигації 15 років. Вирахувати ціну облигації, якщо її дохідність до погашення повинна складати 11,5%.

Задача 2.2.5. Облигації з нульовим купоном номінальною вартістю 100 грн. і терміном погашення через п'ять років продаються за 63 грн. Проаналізувати доцільність придбання цих облигацій, якщо є варіант альтернативного інвестування з нормою доходу 12%.

2.3. Похідні цінні папери та розміщення цінних паперів на первинному ринку

Задача 2.3.1. Дилер реалізує опціон "пут" з ціною виконання 4,55 дол. і премією за контракт 1750 дол. Розмір опціону 50000 акцій. Яким буде прибуток (збиток) дилера, якщо поточний курс на день завершення опціонної угоди становитиме 4,42 дол.?

Власник опціону «пут» скористається своїм правом продати базовий актив, якщо ціна виконання опціону буде вище поточної ціни активу. Продавець опціону зобов'язаний задовольнити вимоги власника.

Задача 2.3.2. Дилер реалізує опціон "кол" з ціною виконання 4,55 дол. і премією за контракт 1450 дол. Розмір опціону 50000 акцій. Яким буде прибуток (збиток) дилера, якщо поточний курс на день завершення опціонної угоди становитиме 4,57 дол.?

Власник опціону «кол» скористається своїм правом купити базовий актив, якщо ціна виконання опціону буде нижче поточної ціни активу. Продавець опціону зобов'язаний задовольнити вимоги власника.

Задача 2.3.3. Дилер придбав опціон "пут" з ціною виконання 4,45 дол. і премією за контракт 1550 дол. Розмір опціону 50000 акцій. Яким буде прибуток (збиток) дилера, якщо поточний курс на день завершення опціонної угоди становитиме 4,40 дол.?

Власник опціону «пут» скористається своїм правом продати базовий актив, якщо ціна виконання опціону буде вище поточної ціни активу. Продавець опціону зобов'язаний задовольнити вимоги власника.

Задача 2.3.4. На момент укладення форвардного контракту ціна «спот» акції складає 150 грн., ставка без ризику 10%. Розрахувати шестимісячну форвардну ціну акції.

Задача 2.3.5. Клієнт уклав форвардний контракт до закінчення якого залишилося 90 діб. Ціна поставки контракту становить 800 грн. На даний момент ціна «спот» становить 1000 грн. Ставка без ризику 15% річних. Дилер вирішив перепродати контракт. За якою ціною буде реалізований форвардний контракт, якщо $V=360$ діб.

2.4. Характеристика учасників ринку цінних паперів

Задача 2.4.1. Коефіцієнт дивідендних виплат корпорації становить 40%, прибуток на звичайну акцію — 7 грн. Дивіденд, що виплачується за звичайними акціями, щорічно зростає на 5%, ціна сплаченого капіталу — 15 %. Визначте ціну звичайної акції.

Задача 2.4.2. Номінал привілейованої акції складає 15 грн. Установлений розмір дивідендів по ній складає 20 %. Мінімально необхідна норма прибутку на ринку по альтернативних вкладеннях - 15%. Визначити ринкову ціну акції

Задача 2.4.3. Інвестор відкрив у брокерській фірмі рахунок за угодами з маржею. Він придбав з використанням маржі 300 акцій за ціною 50 грн. за одиницю. Для здійснення цієї купівлі він позичив у брокера 5000 грн. Якою була фактична маржа у момент здійснення купівлі?

Задача 2.4.4. Головна компанія (холдинг), вклавши 10 млн. грн., здійснює контроль над трьома дочірніми підприємствами з активами 25 млн. грн., 17 млн. грн., 22 млн. грн. У свою чергу, ці підприємства контролюють онучаті компанії із загальним капіталом 256 млн. грн. Яке співвідношення контрольного пакету акцій (власного капіталу) і контрольованого компанією капіталу?

Задача 2.4.5. Інвестор, купивши за 92,5% шестимісячну державну облигацію, через 4 місяці продав її з дисконтом 5%. Визначити середньорічну прибутковість операції, якщо дохід оподатковується по ставці 25%.

3. Інвестування

3.1. Фінансові інструменти. Фінансові посередники. Фінансові ринки

Задача 3.1.1. Визначити скільки отримає інвеститор за 4 роки, якщо вкладе 1500 грн. під 12% річних? Відсотки (прості і складні) нараховуються раз на рік.

Задача 3.1.2. Визначити сподіваний дохід (R) і стандартне відхилення доходів (σ), маючи такі дані:

Показники	1	2	3
Фактичні доходи, грн. (r_i)	6	12	14
Ймовірності, ч./од., (j_i)	0.62	0.24	0.14

Задача 3.1.3. Визначити доходність облигації до погашення, якщо облигація має строк погашення 1 рік з одноразовим платежем 2280 грн. (2000 грн. – номінал, 280 грн. – купон). Поточний курс облигації – 1900грн.

Задача 3.1.4. Визначити стандартне відхилення доходів, маючи такі дані:

Доходи	1	2	3
Ймовірності	0.44	0.25	0.31
Сподіваний дохід	12		

Задача 3.1.5. Стартова сума коштів складає 18 тис. грн.. Кожного тижня прибутковість від бізнесу становить 28%. Скільки необхідно днів, щоб отримати збільшення до базової суми 3600 грн.?

3.2. Визначення вартості фінансових інструментів

Задача 3.2.1. Визначити теперішню вартість довічної ренти, якщо облигація приносить вам довічно 900 грн. доходу. (Припустимо, що щорічна дисконтна ставка дорівнює 15 %).

Задача 3.2.2. Державні облигації можна погасити за 15 000 грн. через 6 років, коли прийде термін їх погашення.

Визначити, яка тепер вартість облигації, якщо дисконтна ставка на біржі 9%? (Нарахуванням відсотків на облигації можна знехтувати).

Задача 3.2.3. Востаннє компанія виплатила на кожну акцію дивіденди в сумі 12 грн. Очікуваний темп зростання дивідендів - 8%, норма поточної доходності – 15%.

Визначити поточну ринкову вартість акції.

Задача 3.2.4. У минулому році компанія виплатила дивіденди на акцію 6 грн. Протягом трьох майбутніх років приріст дивідендів - 13%. Потім ситуація нормалізується і приріст дивідендів складатиме 10%. Норма поточної доходності -14%.

Визначити поточну ринкову вартість акції.

Задача 3.2.5. На фондовому ринку продається облигація за ціною 120 грн. Облигація випущена на 3 роки, до погашення залишилось 2 роки. Номінальна вартість облигації – 150 грн. Процентні виплати здійснюються один раз на рік за ставкою 10% до номіналу. Норма поточної доходності з урахуванням ризику 20% на рік.

Визначити поточну ринкову вартість облигації та її відповідність ціні реалізації.

3.3. Оцінка портфелю цінних паперів

Задача 3.3.1. Визначити очікувану доходність портфеля, який складається з акцій 3 компаній:

Кількість акцій в портфелі, од.	Початкова ринкова вартість на акції, грн.	Очікувана доходність ЦП, %
1 60	140	16,8
2 120	75	29,6
3 190	55	12,5

Задача 3.3.2. Визначити очікувану доходність наступних цінних паперів:

Показник	Початкова ринкова вартість на акції, грн.	Очікувана вартість ЦП, грн.
ЦП1	140	250
ЦП2	65	90

Задача 3.3.3. Визначити норму прибутку для інвестора по акціям компанії «Х», якщо бета-коефіцієнт для них дорівнює 1,8; рівень доходу по безризиковим цінним паперам = 12%, а рівень доходу по ринку акцій в середньому прогнозується в розмірі 17%.

Задача 3.3.4. Визначити очікувану доходність портфелю цінних паперів.

Показник	Початкова ринкова вартість всіх ЦП і-го виду, грн.	Очікувана доходність ЦП, %.
ЦП1-го виду	1000	15
ЦП2-го виду	1500	64
Портфель ЦП (загальний обсяг)	ВИЗНАЧИТИ	

Задача 3.3.5. Визначити очікувану доходність портфелю цінних паперів.

Показник	Кількість одиниць, грн..	Початкова ринкова вартість на акції, грн.	Очікувана вартість ЦП, грн.
ЦП1	80	140	180
ЦП2	60	55	95

3.4. Оцінка ефективності реальних і фінансових інвестицій

Задача 3.4.1. Визначити чисту теперішню вартість проекту. Ставка дисконтування дорівнює 15%.

Проект	Первісні інвестиції, тис. грн.	Грошові потоки, тис. грн.	
		1 рік	2 рік
А	378	200	300

Задача 3.4.2. Визначити індекс прибутковості проекту. Ставка дисконтування дорівнює 15%.

Проект	Первісні інвестиції, тис. грн.	Грошові потоки, тис. грн.	
		1 рік	2 рік
А	115	80	185

Задача 3.4.3. Є два варіанти вкладання інвестицій. За першим варіантом річна ставка доходу – 70%. За другим варіантом - 15% на квартал. Початкова сума інвестицій – 18 000 грн. Який варіант вкладання є доцільним.

Задача 3.4.4. Компанія має чотири альтернативні проекти А,В,С,Д. Можливий обсяг інвестиційних ресурсів компанії – 6600 грн.

Визначити, які інвестиційні проекти доцільно включити в інвестиційний портфель за наступними даними.

Проекти	Чистий приведений дохід	Інвестиційні витрати
А	3000	4100
В	2000	2650
С	500	555
Д	1000	1010

Задача 3.4.5. Для організації нового підприємства необхідно вкласти 10 000 грн. За проектом за 4 роки грошові потоки відповідно становитимуть:

1 рік - 2000 грн.;

2 рік - 4000 грн.;

3 рік - 5000 грн.;

4 рік - 5000 грн.

Дисконтна ставка – 35%.

Визначити доцільність проекту.

4. Фінанси підприємств

4.1. Грошові надходження підприємств

Задача 4.1.1. Розрахувати виручку від реалізації продукції. Дані для розрахунку наведені в таблиці.

Номенклатура	Кількість реалізованих виробів, од.	Ціна виробу, грн./од.
А	100	20
Б	130	34
В	150	43

Задача 4.1.2. Розрахувати плановий обсяг товарної та реалізованої продукції, якщо залишки продукції на початок планового періоду становили 5328 тис. грн., залишки на кінець планового періоду 3200 тис. грн.. Випуск товарної продукції в минулому періоді 54531 тис. грн., планується його збільшити на 12%.

Задача 4.1.3. Визначити ціну виробника та роздрібну ціну виробу «А» з податком на додану вартість за ставки податку 20%. Собівартість виробу становить 70 грн., планова рентабельність 23%.

Задача 4.1.4. На підставі наведених даних визначити доходи від основної операційної діяльності та від надзвичайних подій, маючи наступні дані: надійшло страхове відшкодування за збитки від стихійного лиха — 2500 грн.; реалізовано продукції з відстрочкою платежу 2 дні — 3400 грн.; надано послуг — 2300 грн.; отримано дохід від реалізації основних фондів — 1700 грн.; надійшло відшкодування від технічних аварій — 1300 грн.; здійснено для замовників ремонтні роботи загальною вартістю 5670 грн.

Задача 4.1.5. На підставі наведених нижче даних необхідно визначити ціну продукції та планову виручку від реалізації продукції на внутрішньому ринку України методом прямого розрахунку, маючи наступні дані: залишок нереалізованої продукції на початок планового періоду – 160шт.; випуск товарної продукції в плановому періоді - 4500 шт.; залишок нереалізованої продукції на кінець планового періоду - 70 шт.; повна собівартість одиниці реалізованої продукції - 50грн.; рентабельність одиниці виробу - 16 %.

4.2. Кредитування підприємств

Задача 4.2.1. Підприємство отримало кредит строком на 1 рік на суму 320 тис. грн. за умови одноразової сплати суми боргу та відсотків наприкінці року під 20% річних. Визначити суму відсотків та загальну суму сплати боргу наприкінці року.

Задача 4.2.2. Підприємство представило в банк вексель на суму 100 тис. грн. з ціллю негайного отримання грошей за 20 днів до його погашення. Розрахувати дисконт та суму, яку отримає підприємство, якщо банк надає кредити під 28% річних.

Задача 4.2.3. Розрахувати вартість факторингової операції для підприємства, якщо підприємство представило до банку платіжні документи за 25 днів до їх сплати на суму 400 тис грн.. Вартість факторингового обслуговування 3%, відсотки за кредит 28%.

Задача 4.2.4. Розрахувати додаткову потребу в оборотних коштах та вартість кредиту, за рахунок якого її можна задовольнити., якщо на наступний рік прогнозуються наступні надходження та витрати: потреба в оборотних коштах на здійснення діяльності – 800тис. грн.; наявність власних оборотних коштів на початок планового періоду – 200 тис. грн.; прогнозний прибуток підприємства – 310 тис. грн.; погашення довгострокових кредитів та виплата відсотків по ним – 360 тис. грн. Відсоткова ставка за користування кредитом – 25% річних.

Задача 4.2.5. Підприємство «СМАРТ» отримало кредит на фінансування реконструкції технологічної лінії в сумі 360 тис. грн. під 24% річних. За умовами договору сума основного боргу повертається щомісячно рівними частинами, відсотки за користування кредитом теж сплачуються щомісячно. Термін креди-

тування – 9 місяців. Визначити загальну вартість кредиту та суму щомісячних витрат підприємства банку.

4.3. Оборотні кошти та їх організація на підприємстві

Задача 4.3.1. Розрахувати норму запасу на сировину та норматив оборотних коштів до цих запасів. Транспортний запас становить 3 дні, запас на складування 1 день, технологічний запас 5 дні, поточний запас 8 днів, гарантійний запас 4 дні. Одноденні витрати на сировину - 25 тис. грн.

Задача 4.3.2. Розрахувати коефіцієнт зростання витрат та норматив оборотних коштів для незавершеного виробництва. Відомо, що одноденні витрати за планом 350 грн., а тривалість виробничого циклу 12 днів, собівартість виробу 25 тис. грн., витрати в перший день виробничого циклу 12 тис. грн., протягом решти днів витрати розподіляються рівномірно.

Задача 4.3.3. Визначити одноденний випуск продукції в IV кварталі планового року та норматив оборотних коштів для готової продукції, якщо плановий випуск продукції в четвертому кварталі 2700 тис. грн., норма запасу оборотних коштів для готової продукції 12 днів.

Задача 4.3.4. В минулому році норматив оборотних коштів склав 1400 тис. грн., у тому числі невиробничі – 400 тис. грн.. Планується зростання обсягу виробництва на 5%. Спланувати виробничі та невиробничі нормативи оборотних коштів.

Задача 4.3.5. Собівартість обсягу реалізованої продукції в минулому році – 3670 тис. грн. Середня тривалість одного обороту оборотних коштів – 30 днів. Визначити необхідну суму оборотних коштів та коефіцієнт оборотності оборотних коштів.

4.4. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Задача 4.4.1. Розрахувати первісну вартість основних фондів та річну суму амортизації, якщо ціна дорівнює 325 тис. грн., транспортні витрати 25 тис. грн., вартість монтажу 52 тис. грн.. Плановий строк експлуатації 5 років, ліквідаційна вартість 43 тис. грн.

Задача 4.4.2. Первісна вартість обладнання 700 тис. грн., річна норма амортизації 25%. Розрахувати річну суму амортизаційних відрахувань та остаточну вартість обладнання після двох років експлуатації.

Задача 4.4.3. Розрахувати середньорічну вартість основних фондів та коефіцієнт фондівдачі, якщо вартість основних фондів на початок року становила 30200 тис. грн., на кінець року 25500 тис. грн. Випуск товарної продукції за рік 53800 тис. грн..

Задача 4.4.4. За даними заводу за звітний рік залишкова вартість основних виробничих засобів на початок періоду дорівнює 18300 тис. грн.. За даними бухгалтерського обліку на кінець періоду залишкова вартість 14580 тис. грн. Уведення нових та списання старих виробничих засобів не відбувалось. Розрахувати вартість зносу основних засобів та коефіцієнт зносу основних виробничих засобів.

Задача 4.4.5. Первісна вартість об'єкта амортизації автомобіля «ГАЗ-3210», який перебуває на балансі підприємства «Автобаза», становить 65 тис. грн. Сума коштів, яку підприємство очікує отримати від продажу автомобіля після закінчення терміну його корисної експлуатації, становить 4 тис. грн. Передбачається, що за період корисного використання, тобто 5 років, пробіг автомобіля буде таким:

- у 1-й рік — 230 тис. км;
- у 2-й рік — 220 тис. км;
- у 3-й рік — 210 тис. км;
- у 4-й рік — 215 тис. км;
- у 5-й рік — 190 тис. км;

Визначити залишкову вартість автомобіля на кінець 1-го року його експлуатації.

5. Фінансовий аналіз

5.1. Аналіз майна підприємства та джерел його формування

Задача 5.1.1. На підставі наведених даних визначити показники оборотності обігових коштів (коефіцієнт оборотності та тривалість обороту):

- виручка від реалізації 63000 тис. грн.;
- кількість днів періоду, що аналізується;
- середній залишок обігових коштів – 5200 тис. грн.

Задача 5.1.2. Визначити суму обігових коштів, що вивільняються, якщо за минулий рік було реалізовано продукції на 5300 тис. грн. при середньорічному залишку обігових коштів 750 тис. грн. У звітному році реалізовано продукції на суму 6530 тис. грн. при скороченні тривалості одного обороту на 10 %.

Задача 5.1.3. Обсяг реалізації продукції 18000 тис. грн., оборотні активи складають 900 тис. грн. Визначити, яку додаткову суму оборотних активів потрібно мати підприємству в наступному році, якщо воно планує збільшити обсяг реалізованої продукції на 15%, а тривалість обороту зменшити на 9 днів.

Задача 5.1.4. Визначити тривалість виробничого, операційного та фінансового циклів підприємства за наступними даними:

- період обороту запасів сировини та матеріалів – 30 днів;
- період обороту незавершеного виробництва – 13 днів;
- період обороту запасів готової продукції – 22 дні;

- період обороту дебіторської заборгованості – 25 днів;
- період обороту кредиторської заборгованості – 21 день.

5.2. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства

Задача 5.2.1. Охарактеризувати ліквідність підприємства, для чого розрахуйте коефіцієнт абсолютної ліквідності та коефіцієнт покриття на підставі наступних даних:

- оборотні активи підприємства - 13200 тис. грн.;
- незавершене виробництво - 480 тис. грн.;
- грошові кошти - 4200 тис. грн.;
- розрахунки з кредиторами - 3900 тис. грн.;
- короткострокові кредити банку - 2600 тис. грн.

Задача 5.2.2. Величина поточних активів підприємства на кінець звітного періоду – 3460 тис. грн., зобов'язання підприємства – 2790 тис. грн. Яким повинен бути прибуток підприємства у наступні шість місяців, щоб досягнути нормативного значення коефіцієнта покриття, що дорівнює двом, за умови, що сума строкових зобов'язань не збільшиться.

Задача 5.2.3. Розрахувати коефіцієнт швидкої та поточної ліквідності на підставі наступних даних:

- оборотні активи підприємства - 19730 тис. грн.;
- незавершене виробництво - 280 тис. грн.;
- грошові кошти - 5200 тис. грн.;
- поточні зобов'язання - 8400 тис. грн.

Задача 5.2.4. Виходячи з даних наведеного балансу підприємства, визначити такі показники ліквідності та платоспроможності:

- коефіцієнт покриття;
- чистий оборотний капітал;
- коефіцієнт платоспроможності (автономії);
- коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами.

Показники	Значення
Баланс, тис. грн.	9435
Необоротні активи, тис. грн.	1355
Поточні активи, всього, тис. грн., в т. ч.:	8327
- запаси, тис. грн.	2471
- грошові кошти, тис. грн.	720
Поточні пасиви, тис. грн.	6695
Власний капітал, тис. грн.	2980

Задача 5.2.5. Норматив оборотних коштів підприємства на початок планового року становив 1200 тис. грн., у тому числі постійна частина дорівнює 300 тис. грн.; змінна частина - 900 тис. грн. На майбутній рік планується збіль-

шення обсягу виробництва й реалізації продукції на 10%. У плановому році за рахунок впровадження заходів щодо прискорення оборотності оборотних коштів очікується скорочення періоду обороту на 3 %.

Визначити норматив оборотних коштів на плановий рік.

Задача 5.2.6. Розрахувати індекс ліквідності на підставі даних таблиці.

Показники	Сума, тис. грн.	Кількість днів, необхідних для перетворення активів підприємства на готівку, днів	Всього
Готівка	50	-	-
Дебіторська заборгованість	100	30	
Товарні запаси	250	40	
Всього оборотні активи	400		

5.3. Аналіз фінансової стійкості та ділової активності підприємства

Задача 5.3.1. Визначити коефіцієнти автономії та фінансової стійкості на підставі наступних даних:

- власні кошти підприємства - 16620 тис. грн.;
- загальна сума джерел - 34840 тис. грн.;
- позикові кошти - 16360 тис. грн.;
- поточна кредиторська заборгованість - 350 тис. грн.

Задача 5.3.2. Визначити поріг рентабельності та запас фінансової стійкості підприємства на підставі наступних даних:

- чистий дохід від реалізації - 65230 тис. грн.;
- сума маржинального доходу - 19500 тис. грн.;
- умовно – постійні витрати - 4000 тис. грн.

Задача 5.3.3. Оцінити фінансову стійкість підприємства, а саме, коефіцієнт фінансування та коефіцієнт маневреності, використовуючи такі дані:

- власний капітал - 560 тис. грн.;
- короткостроковий позиковий капітал - 50 тис. грн.;
- довгострокові зобов'язання - 590 тис. грн.;
- основні та інші необоротні активи - 1100 тис. грн.

Задача 5.3.4. Визначити та проаналізувати рівень самофінансування фірми за рік по наведеним даним:

Показники	Роки	
	2010	2011
Прибуток, відрахований до фонду накопичення, млн.грн.	16.2	14.1
Амортизаційні відчислення, млн. грн.	3.6	3.7
Позикові кошти, млн. грн.	3.0	2.5
Кредиторська заборгованість та другі залучені кошти, млн. грн.	5.0	3.5
Коефіцієнт самофінансування	?	?

Задача 5.3.5. За наведеними даними визначити запас фінансової стійкості підприємства, якщо відомо:

Показники	Значення, тис. грн.
Чистий дохід від реалізації	123820
Собівартість реалізованої продукції	120560
Валовий прибуток	3260
Сума умовно-постійних витрат в собівартості	36168

Задача 5.3.6. У таблиці наведено дані з балансу компанії, тис. грн. Потрібно визначити:

- коефіцієнт автономії підприємства;
 - коефіцієнт покриття;
 - коефіцієнт маневреності власного капіталу;
- Зробити висновки про отримані коефіцієнти.

АКТИВ		ПАСИВ	
	Сума		Сума
Необоротні активи	29400	Власний капітал	32900
Оборотні активи:		Короткострокові кредити банку	250
- запаси і витрати	2000	Розрахунки з постачальниками	400
- дебіторська заборгованість	6000	Розрахунки з іншими кредиторами	3950
- грошові кошти	100		
Баланс	37500	Баланс	37500

5.4. Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства

Задача 5.4.1. Підприємство виготовляє і продає в середньому за рік 19000 виробів по ціні 45 грн. Змінні витрати на один виріб – 25 грн., річні постійні витрати 250 000 грн. Скільки треба виготовити виробів, щоб за даних умов одержати 220100 грн. прибутку за рік?

Задача 5.4.2. За наведеними даними визначити прибуток від реалізації та показники рентабельності:

- виручка від реалізації продукції - 2700 тис. грн.;

- податок на додану вартість - 400 тис. грн.;
- акцизний збір - 10 тис. грн.;
- витрати на виробництво продукції - 2000 тис. грн.

Задача 5.4.3. Керівництво підприємства має намір збільшити виторг від реалізації на 10% - з 10000 до 11000 грн. не виходячи за межі релевантного діапазону. Загальні змінні витрати складають для вихідного варіанта 13300 тис. грн., постійні витрати - 4900 тис. грн.

Розрахувати суму прибутку, що відповідає новому рівню виторгу від реалізації, традиційним засобом та за допомогою операційного важеля.

Задача 5.4.4. Проаналізувати виконання підприємством плану прибутку від реалізації продукції, а також оцініть вплив факторів на зміну розміру прибутку.

Продукція	Обсяг реалізації продукції, тис. шт.		Ціна, грн.		Собівартість, грн.	
	план	факт	план	факт	план	факт
А	20	18	1000	950	700	700

Рекомендована література

1. Страхування: Підручник / Керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 599с.
2. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 384 с.
3. Інвестування: Підручник/В.М.Гриньова, В.О.Коюда, Т.І.Лепейко, О.П.Коюда. – К.: Знання, 2008. – 452с.
4. Фінанси підприємств. Підручник. Під заг. ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. - Київ. - 2002.
5. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч.посібник. — К.: МАУП, 2000.